

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marţi, Joia şi Sămbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

Pasivitate sau activitate?

de
Dr. Eugen de Lemény.

VIII.

Urmările stării de lucruri, până aci descrise, s'au arătat cu mult mai curând decât s'a creşut.

După 34 ani de viaţă „constituţională” şi de domnie a partidului liberal, astăzi ţera întregă este aservită cu deservire elementului semit.

Întreaga viaţă publică, o mulţime de oficii de stat, comitatense şi comunale, comerţul şi industria, ba chiar şi ştiinţele şi artele se află astăzi aproape exclusiv în mâinile oveimeii, care se numesce *magiară*; şi poziţiunea acestei oveimeii este astăzi atât de puternică, încât Ungurii singuri, şi ei de ei, nici când nu vor fi în stare să se emancipeze de sub tutela aceleia.

Puterea oveimeii se basază pe deo parte pe *presă*, care este astăzi aproape exclusiv oveiească; dar' în prima linie pe *parlamentul ferii*, în care semiţii şi filosemiţii înrolaţi sub stégul liberalismului fac majoritatea absolută a tuturor membrilor acestei corporaţiuni legislative.

Urmarea a fost, că dela 1867 până în ziua de astăzi toate guvernele, din sinul partidului liberal au eşit, şi vor tot eşi şi pentru viitor, până nu se vor schimba raporturile de forţă între diferitele partide parlamentare.

Acest partid „liberal”, sub a cărui egidă s'au început şi urmat cele mai aprige persecuţiuni în contra noastră şi a celorlalţi nemagiari; din a cărui iniţiativă s'au adus toate legile magiarisă-tore menite a ne ameninţa existenţa noastră ca individualitate etnică: este duşmanul nostru adevărat, pe care trebuie să-l combatem cu toate armele legale şi pe care nu ne este permis a-l confunda cu poporul magiar, căci după cum voiu arăta mai la vale, acest partid se recrutează în cea mai mare parte din cercurile electorale ale popoarelor *nemagiare*.

După-cum arată harta etnografică a Ungariei,* regatul Sfîntului Stefan se împarte după limba pe care o vorbesce majoritatea covârşitoare a locuitorilor sei, în trei mari teritorii şi anume:

1. Teritoriul *magiar* cu o estindere de 105,811.17 km² şi o populaţiune de 6.660,924 suflete.
2. Teritoriul *slav* cu o estindere de 85,025.78 km² şi 4 355,694 locuitori.
3. Teritoriul *român* cu o estindere de 88,649.43 km² şi 4.116,876 suflete.

Aceste trei teritorii aleg cu totul 411 deputaţi şi anume:

1. Teritoriul magiar 182, din cari 67 liberali sau guvernamentali şi 115 opoziţionali.
2. Teritoriul slav 119 deputaţi, dintre cari 95 liberali şi 24 opoziţionali.
3. Teritoriul român 110 deputaţi, dintre cari 85 liberali şi 25 opoziţionali.

Din datele de mai sus reese, că din 411 deputaţi 247 sunt liberali şi numai 164 opoziţionali; din 247 deputaţi liberali aleg Ungurii numai 67,

*) Datele statistice înscrise aci sunt scoase din cartea d-lui Eugen Brote: „Die rumänische Frage in Siebenbürgen und Ungarn”. Berlin 1895.

ear' Românii şi Slavii 180 (trebuie să intercalez aici că din aceşti 67 deputaţi guvernamentali mai mult ca 30 au fost aleşi în cercuri electorale curat nemăgari sau şvăbesci); din 164 deputaţi opoziţionali aleg Ungurii 115, ear' nemagiarii 49. Ungurii aleg deci în partidul liberal numai $\frac{1}{4}$ parte a numărului total al acestui partid, ear' mai mult cu $\frac{2}{3}$ părţi a deputaţilor opoziţionali.

Ce ne privesce în special pe noi Românii, ne învaţă statistica, că din cei 25 deputaţi opoziţionali aleşi pe teritoriul român numai 6 sunt aleşi în centrul etnografic al acestui teritoriu, pe când ceilalţi 19 au fost aleşi pe deo parte în cele trei comitate secuiesci (11 deputaţi) ear' restul la periferia vestică a teritoriului român, unde Românii sunt amestecaţi în mai mare măsură cu Magiari, Sârbi şi Nemţi.

Ce privesce în special Transilvania, unde locuim în masse mai compacte, rezultatele obţinute prin studii statistice sunt şi mai surprinzătoare. Transilvania trimite în parlament 73 deputaţi, dintre cari se aleg în cele 50 cercuri electorale, în cari Românii sunt în majoritate, 43 deputaţi liberali şi numai 6 opoziţionali. În 23 cercuri cu majoritate magiară se aleg 12 deputaţi liberali şi 11 opoziţionali.

Rezultă din cele espuse, că partidul liberal-guvernamental reprezentând numai în $\frac{1}{4}$ parte cercuri electorale magiare, ear' în $\frac{3}{4}$ părţi cercuri electorale *nemagiare*, trebuie să fie privit *de jure* ca reprezentantul parlamentar al Românilor, Slavilor şi Nemţilor din această ţară.

În faptă însă, firesce, trebuie să constatăm, că, escepţionând pe Saşi, *nici unul din popoarele nemagiare nu a fost reprezentat în parlament*, nu numai corespunzător intereselor sale naţionale, culturale şi economice, ci chiar de loc. Ba ce este mai trist, aceiaşi oameni, cari de jure sunt reprezentanţa noastră parlamentară şi deci ar fi avut sfînta datorinţă de a se întrepune pentru interesele naţionale, culturale şi economice ale alegătorilor lor, aceiaşi oameni nu numai că în mod criminal au neglijat toate datorinţele pe cari le aveau faţă de noi, dar' ne-au mai şi *învrăbit cu deservire cu Ungurii*, sugerându-le pe de o parte acestora ideea statului unitar naţional magiar, ear' pe de altă parte timbrându-ne pe toţi nemagiarii de trădători de neam, din simplul motiv, că noi nu voim să ne subscriem înşine sentinţa de moarte, nu ne plecăm genunchiul înaintea acelei idei, care — nota bene — nici nu este decretată ca principiu de stat prin nici o singură lege, deşi s'au făcut de 34 ani destule legi cu scopul şi tendenţa vedită de a desnaţionalisa pe nemagiari sau cel puţin a-i împedea în desvoltarea lor.

La aceste legi magiarisă-tore, de altmintrelea se potriveşte foarte bine proverbul german: „nici o supă nu se mănâncă așa de ferbinte precum se ferbe”.

Pe cât am avut ocaziune a urmări modul de fabricaţiune a acelor legi, silit am fost să ajung la convingerea, că cele mai asiatice din ele nici nu s'au făcut cu intenţiunea, ca să fie puse vre-odată în practică, ci au avut

mai mult menirea de a servi ca nisip aruncat în ochii Magiarilor de câte ori acel mosaic de clice de interese, care se numesce partidul liberal parlamentar, a avut să efectuiască vre o operaţiune mai mare financiară.

Nu am decât să amintesc de legea despre asilele de copii, care la timpul seu atâta amărăciune şi ură a produs. Şi cum a rămas cu legea acesta?

A rămas pe hârtie, pentru-că punerea în vigore a ei costă o mulţime de bani, ear' bani pentru încercări de magiarisare nu sunt.

Legi de aceste mai sunt câteva, cari toate au fost primite din partea Ungurilor cu bucurie nespusă şi al căror rezultat pentru Unguri este, că prin tenorul neuman şi illiberal al acelor ei au fost discreditati cu deservire înaintea opiniei publice europene, fără să fi avut din toate măcar un singur folos politic.

Dar' așa-i sistemul, care tocmai acum iarăşi arată colţii distrugători.

Este vorba de colonisări în stilul mare, căci cele de mai nainte afirmative pentru aceea nu au reuşit, fiind-că s'au făcut în stil prea mic.

Pentru ca să se pôtă realiza proiectul de colonisare, va funda grupul financiar Rothschild o bancă, destinată exclusiv pentru acest scop, cu un capital fundatiional de 50 milioane, primind subvenţiune şi dela stat.

Fiind-că era de prevădut că Magiarii se vor purta foarte rece faţă de aceste proiecte nouie ear' pe de alta parte puterea de atracţiune a ideii de stat magiar în urma imposibilităţii realizării a slăbit în măsură considerabilă, a trebuit să se afle o lozincă nouă care să escite la Magiari într-o astfel de măsură dorul de mărire, încât să nu mai vadă ce face Rothschild cu tovarşii săi. Noua idee este — vă rog să nu rideţi, — *imperialismul magiar*!!

Sibiu, 5 Iuliu n.

Casa magnaţilor ţine astăzi şedinţă.

Va fi pusă în discuţie şi legea despre incompatibilitate, votată din partea dietei. Ziarele magiare ne spun, că contele *Eszterházy* va lua cuvântul pentru a face propunere, ca incompatibilitatea să fie estinsă şi asupra agitatorilor naţionali. Sperăm că va fi pus la locul seu.

Protecţionismul.

Alkotmány analizează în numărul mai recent politica liberală şi face constatarea, că un mare păcat al ei e protecţionismul, manifestat în faptul, că la ocuparea anumitelor posturi oameni fără nici o vlagă vin puşi înaintea celor cu pregătiri şi cu facultăţi frumoase intelectuale. Cam adevărat; dar' *Alkotmány* uită să ne spună, că acesta se face numai *printre naţionalitaţi* şi se face în scopul apărării nefericitei „idei”, în serviciul căreia vin puşi toţi neputincioşii.

Alegerile.

Un comunicat apărut în *Pol. Corr.* ne spune, că contrar tuturor combinaţiunilor făcute până acum, alegerile pentru dieta magiară nu se vor face decât târziu în toamnă, probabil prin Novembre, fiind-că cercurile competente încă n'au luat nici o hotărîre în privinţa acesta, ear' de altă parte dieta, care se va întruni de nou la 3 Septembrie, mai are atâtea afaceri de rezolvat, încât e aproape cu neputinţă, ca sesiunea dietei să fie încheiată înainte de finea lui Octombrie.

Salariul învăţătoresc.

Privind poziţia materială în care se află trei părţi din învăţătorii nostri, trebuie să recunoşcă ori şi cine că ea lasă mult de dorit. Şi cum trăim într'un timp în care principiile materialistice au jucat şi jăcă un rol foarte însemnat în toate straturile omeniei, nu va prinde pe nimenea mirarea de faptul, că aceste principii au aflat loc princios şi în inimile unor învăţători dintră ai nostri, precum s'a putut constata acesta din discuţia ce s'a în-cins în conferenţele învăţătoreşti din est an asupra temei: „Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestează mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învăţători ai nostri?”

Apariţiunea acesta în sinul învăţătorimeii noastre e tristă, de ôre-ce e de ôşite cunoscut, că acolo unde aceste principii sunt predominante, ele strîmtoază din ce în ce tot mai mult simţurile idealistice, cele mai puternice arme de elupare şi apărare a ori şi cărei virtuţi omenesci, precum şi cele mai sigure căi ducătoare la grabnice înaintări pe ori şi ce teren.

Scrupulos căutând după simburile acestei apariţiuni, cu mângăere putem constata, că deocamdată lucrul nu e periculos, ba ceea ce ne veselesce este, că apariţiunile foarte uşor au puté fi nu numai năbuşite pe un timp ôreş-care, dar' chiar aproape total stîrpite. Iată pe ce mi-am basat aceste afirmaţiuni.

E adevărat, că învăţătorul, în special cel de la sate, prin menirea sa chiar ar trebui să fie *modelul sâtenilor*, ca om, cap de familie şi ca cetăţean. Pentru acesta însă el trebuie să-şi aiba existenţa asigurată, să nu aibă altă preocupare de cât dorul de înaintare, nu altă grijă de cât... *şcolă*.

Întrebăm acum că ôre suma de 50 cor. lunar este suficientă, pentru a satisface aşteptărilor susamintite?

Fie-cine va recunoşce, că acesta sumă este foarte modestă pentru a ţine o familie, a pune ceva la o parte pentru copii, a-i creşce pe acestia; ear' a-ţi mai procura şi cea mai mică distracţiune, abia este posibil. Forţat va fi deci fie-care învăţător să-şi caute şi alte ocupaţii pentru agonisirea celor trebuincioase.

Cu toate acestea, sunt de credinţă, că învăţătorimea noastră, în special cea dela sate, este împăcată şi mulţămită cu acesta sumă.

Simburile apariţiunei materialistice nu este de a se căuta deci în *maximul sumei salariului învăţătoresc*, ci în *nesiguranţa şi ne-regulata primire a acestuia*.

Suma minimală de 600 cor. dimpreună cu cuincuenalele garantate de lege, în împrejurările noastre în cari se află poporul, dacă ar fi tuturor învăţătorilor asigurată şi mai ales regulat licitudată în rate lunare sau cuartale, ar fi în deajuns satisfăcătoare şi mulţămitore pentru ei.

E drept, pe hârtie, în concurse, aproape în toate comunele noastre susţinătoare de şcolă este asigurată acesta sumă; în realitate însă nu prea este așa. Câte greutăţi şi neplăceri nu trebuie să sufere învăţătorii nostri până ce-şi ved încasat modestul salariu, de multe ori numai în urma ajutoriului primit dela străin!

Scurt zis: e timpul suprem, ca învăţătorii nostri să fie scutiţi de a-şi mai *cerş* salariul agonisit cu sudorea feţei.

Acesta se va puté numai atunci ajunge, când forurile noastre bisericesci-şcolare vor paşi energic întru acest scop, controlând şi supraveghind strict pe factorii rënduiţi cu încasarea şi licuidarea salariului învăţătoresc.

Una dintre principalele măsuri ce trebuie să se iee strict de pe acum, din privilegiul publicării concurselor pentru întregirea locurilor vacante, este ca repartițiunile ce trebuie făcute asupra poporenilor din singuraticile comune pentru salariul învățătoresc, să fie înainte de publicarea concurselor făcute, aprobate și năitate forurilor competente pentru încasare.

Am accentuat în special această măsură ce trebuie să se iee, deoarece tuturor ne este cunoscut, că trei părți din învățătoria noastră se salarisează din repartitia făcută pe poporeni. Durere, că în prea puține locuri i se dă acestui izvor de alimentare îngrijirea și atențiunea recerută. Ear' de un *metod general și sistematic de repartitie de cult* nici nu putem vorbi, aici nu avem. Să sperăm că în viitorul cel mai apropiat, cei chemați o vor face această...

Până atunci însă să facem ceea ce putem, numai bunăvoință să fie din partea tuturor, dar' mai ales din a conducătorilor noștri din parochii și protopopiate, anume: să se îngrijescă, ca salariul învățătoresc la publicarea concursului să fie *asigurat* nu numai pe câte un an, ci pe decenii înainte. Dacă acesta e statorit din repartițiuni, atunci acestea să fie an de an constiințios și de timpuriu făcute, rămânând de a mai supraveghea cu totă rigorea, ca organele obligate a încasa aceste repartițiuni să-și împlinescă punctual datorința. Modru în privința aceasta avem, numai cum am mai zis *voința* lipsește în multe locuri. Dacă astfel se va face, atunci vom scuti atât poporul cât și pe învățători de o mulțime de rele ce urmăză din ușurință și prea puțină interesare asupra acestei chestii, care a dat naștere celei mai sângeroase rane pe corpul statului învățătoresc al nostru.

În special învățătoria noastră cari cunosc nevoile mari și grele ale poporului din care fac și ei parte, vedând că pentru îmbunătățirea poziției lor materiale se face pentru moment câtuși de puțin, ar simți o mângăiere vedând că sörtea învățătorilor preocupă pe cei ce conduc destinele școlii lor și în locul descuragerii, care oficios s'a constatat că domnesce astăzi în sinul învățătorimei, ar urma un puternic impuls spre muncă și progres, căci ar câștiga toți convingerea, că *viitoriul* va îndeplini aceea ce nu pöte da *presentul*.

D. A. Mosora.

Spre scire.

Eforia școlilor centrale române ort. răsăritene din Brașov ne trimite spre publicare următorul comunicat:

După-ce în jurul chestiunei dimisiunei directorului gimnasial V. Onișu s'a făcut în ziare fel de fel de înșinuări la adresa forurilor administrative școlare, Eforie și Delegațiuni școlare, datori suntem, atât pentru justificarea acestor foruri administrative, cât și pentru linisirea opiniunei publice, să comunicăm, că Ven. Consistoriu prin ordinele sale Nr. 885 Șc. ex 1-a Februaru și Nr. 2725 Șc. ex 9 Aprilie a. c. a rezolvat definitiv această chestiune. în modul următor:

Pe baza declarațiunei solenele a dlui V. Onișu, că dñsul n'a făcut acele înșinuări nici la adresa Eforiei nici la a Delegațiunilor școlare, ci numai la adresa unui grup de ómeni nenumiți dela Biserica Sf. Nicolae din Scheiu, că prin urmare nici Eforia nici Delegațiunile n'au avut și n'au cauză de a se simți ofensate; mai departe pe baza declarațiunei, că dñsul nici pe acel grup de ómeni nu l-a ofensat și că a fost departe de dñsul intențiunea de a'l ofensa, ci tot ce a intenționat fú să arête celor competenți unele lucruri, cari după a sa părere i-s-au părut dăunóse școlilor: așa din aceste motive și în această cauză ulterioara procedere contra directorului V. Onișu s'a sistat din partea Ven. Consistoriu și incidentul s'a considerat de complanat, *eară Eforia și Delegațiunile le declară de neînvinuibile în cauză*.

Brașov, din ședința Eforiei școlare, ținută la 19 Iunie v. 1901.

Vasile Voina Arseniu Vlaicu
președinte. secretariu.

Din protopresbiteratul Devei.

— *Esamene școlare.* —

— Iunie 1901.

Finindu-se esamenele dela școlele noastre confesionale gr.-ort. din tractul protopresbiteral nou arondat al *Devei*, cari, după cum am aflat, tóte s'au ținut sub conducerea zelosului protopresbiter tractual, a Preaonoratului Domn George Romanul, am așteptat să se facă rapórt de din o parte și alta a tractului despre decursul esamenelor, ca astfel să se facă evidente defectele ce eventual ar exista la școlele noastre, spre a se îndrepta pe viitoriu, ear' meritelor să li-se deie lauda cuvenită, spre a îndemna și pe alții la diligență; înzadar am așteptat după astfel de rapórt, căci nu a urmat până acum nici unul, ceea-ce ne prezintă tractul ca cuprins de letargie și ca și cum aici nu ar fi nici o mișcare și nici o viață.

Spre a nu rămâne deci un lucru atât de însemnat, precum este ținerea esamenelor, cu totul nerelevat, dacă altă penă mai desteră în ale publicisticii nu s'a arêtat, cu permisiunea Onoratei Redacțiuni 'mi iau voie a raporta eu următoarele:

În 7 și 8 a lunei curinte st. v. s'au ținut esamenele cu pruncii dela școlele noastre din Certeșul de sus, Hondol și Secăremb.

Preaonoratul Domn protopresbiter tractual conform programului staverit s'a prezentat în comuna Certeș de sus la 7 Iunie dimineța jumătate la 8 ore.

Aici având a se începe esamenul la órele 8, a făcut o mică pauză la locuința parochului Petru Gabor. La 8 ore însoțit de preotul, de membrii comitetului parochial și de epitropie a mers la școlă.

La intrarea în școlă, carea era decorată cu frunză verde și flori, a fost întâmpinat de elevii școlii cu un „bine ai venit”, după care a urmat rugăciunea „*Impérate cerește!*”, rostită în cor de elevi.

P. O. Domn protopresbiter, în cuvinte părintesci arată elevilor scopul venirii sale la examen, pentru a se convinge despre sporiul făcut în învățământ și încurajază pe băeți a răspunde fără sfială la întrebările puse.

Prezenți la esamen au fost 31 elevi, ear' ca óșpe a luat parte și dl Petru A. Mihut, capelan în Hondol.

Esamenul s'a început cu religiunea și au urmat apoi celelalte obiecte de învățământ, ear' la fine declamațiuni și cântări.

P. O. Domn protopresbiter s'a declarat mulțămit cu răspunsurile date, constatând că pruncii cari au cercetat școlă au dat răspunsuri frumoșe, pe când cei neglijenți nu au răspuns atât de bine și din acest incident îndemnă pe membrii comitetului parochial a stărui, ca părinții să-și trimită copiii la școlă regulat. Mai departe stăruiesce pe lângă membrii comitetului parochial, să caute a aduce edificiul școlii în stare corespunzătoare și spre a pute în viitoriu mai ușor acoperi lipsele școlare recomădă a se înființa magazine de bucate, oferind a se face însuși membru la acel magazin prin contribuire anuală de câte 1 fl.

În fine mulțămesc preotului Gabor, care în lipsă de învățător a provădut învățământul, pentru strădania pusă.

Dela școlă a mers însoțit de preot și comitetul parochial și a cercetat sf. biserică, a exprimat cuvinte de laudă poporului pentru stăruința pusă întru ridicarea frumosului edificiu bisericesc, îndemnându-l să caute a aduce și edificiul școlii în stare corespunzătoare, de óre-ce biserica fără a avé și școlă corespunzătoare și perde din valoarea ei.

În fine a cercetat arhivul parochial, a revidat matriculele parochiale și a scontrat cassa bisericii, aflându-le tóte în ordine.

După acestea însoțit de preoții Gabor și Mihut a plecat încă înainte de amézi la Hondol, unde a făcut vizită veteranului protopresbiter pensionat, mult On. Domn Vasile Pipoș, apoi d-lui comerciant și epitrop al bisericei Sabin I. Piso, ear' prânzul l'a avut la ospitala masă a d-lui capelan Mihut.

După amézi la 2 ore s'a prezentat la școlă din Hondol. Aici la intrarea în școlă a fost binevenat de dl învățător Alexandru Iovan și elevii.

Sala de învățământ a frumosului edificiu de școlă a fost în mod solemn decorată cu verdéță și flori.

Prezenți la esamen au fost 44 elevi, ear' ca public a luat parte veteranul protopresbiter pensionat V. Pipoș, capelanul Mihut, dl comerciant Piso, preoții Gabor din Certeș și Ilie Piso din Măgura, unii dintré membrii comitetului parochial și părinți de ai elevilor, cu deosebire mamele.

Esamenul s'a făcut începând cu religiunea și urmând apoi celelalte obiecte de învățământ, ear' la fine declamări și cântări, aceste din urmă esecutate cu multă precisiune în două voci din partea elevilor.

Răspunsurile elevilor în general au fost îndestulătoare și P. O. Domn protopresbiter constată la fine esamenului, că dl învățătoriu A. Iovan are abilitate în propunere și se vede că-și pricepe chemarea, dar' ca să se pötă face un sporiu și mai bun, se cere conlucrarea tuturor factorilor chemați, a părinților, a comitetului parochial și a directorului de școlă; și fiind-că publicul present era compus mai mult din mamele pruncilor, aduce asemănarea fôrte potrivită, că cu școlă încă merge tréba ca și cu pânza, care dacă lipsește un dinte dela spată ori un rost dela ité etc., pânza rămâne spartă, cu lăturoi și nu ese bine. Așa e și la școlă, dacă azi lipsește unii dintre elevi, mâne alții etc., și dacă nu conlucră toți factorii chemați întru înaintarea afacerilor școlare, nu se pöte ajunge rezultatul dorit.

Acésta asemănare a plăcut mult mamele elevilor și binecuvântau pe dl protopop, căci vorbește așa de toți îl înțeleg.

În fine îndemnă pe toți la o conlucrare armonică și-i asigură pentru viitoriu de un mai bun rezultat.

Veteranul protopresbiter în pensiune luând cuvântul, mulțămesc în cuvinte călduroșe P. On. Domn protopresbiter tractual pentru viul interes ce-l arată față de școlă și pentru onórea făcută comunei bis. Hondol prin visitațiunea canonică și-i pottesce sănătate și tãrie spre a păstori multe zile tractul încredințat.

După esamen a urmat scontrarea cassei bisericii, vidimarea protocólelor matriculare, etc. cari tóte s'au aflat în ordine.

În 8 Iunie înainte de amézi s'a ținut esamenul la școlă noastră contesională gr. or. din Secăremb.

Preaon. Domn protopresbiter însoțit de capelanul Mihut, încă în preséra zilei s'a dus la Secăremb, încuartirând la ospitala casă a dlui Pompiliu Piso.

Dimineța la órele 8 s'a prezentat la esamen în localul școlii, aici a fost binevenat de învățătoriu și elevi.

Sala de învățământ a fost frumos decorată, ear' catedra presidială a fost încărcată cu buchete de rose și de diferite flori alese.

Public la esamen dintre părinții pruncilor nu a fost, deoarece acestia ca metalurgi, fiind zi de lucru, au fost la lucru.

Ca străini au luat parte la esamen preoții: Gabor din Certeș, Mihut din Hondol, Piso din Măgura, apoi învățătoriu Ales. Iovan din Hondol, ear' dintre membrii comitetului parochial și inteligența din Secăremb numai dl preot Alimpu Oprea.

Esamenul ținut a fost de totă lauda și sporiul prestat de învățătoriu Ilie Mihaiu cu pruncii din tóte obiectele de învățământ a fost fôrte bun, ceea-ce dl protopresbiter tractual a notat în cronica școlară, exprimând laudă și mulțămită dlui învățătoriu pentru strădania pusă, apoi părinților pentru trimiteria regulată a pruncilor la școlă.

După esamen a urmat visitațiunea canonică, cercetându-se arhivul parochial și vidimându-se și aici matriculele parochiale, cari tóte s'au aflat în ordine bună.

Astfel s'au petrecut esamenel în comunele susnumite și s'a făcut totodată visitațiunea canonică din partea noului nostru șef susnumit.

Din cele înșirate reese, că Mult Onoratul Domn protopresbiter tractual, condus de multă bunăvoință, nu a pregetat a'și face datorințele cu cel mai mare scrupul în întreg tractul și din incidentul ținerii esamenelor a făcut și visitațiunea canonică, apoi observând scăderile, îndreptând cele de îndreptat și scoțând la ivélă cele de laudă, prin acésta bun lucru a pus la cale, deoarece poporul vedând cu ochii interesul cel mare ce'l desvóltă Domnul protopresbiter, apoi audându-i și înțeleptele povește întrețesute cu asemănări scóșe

din viața poporului și aplicate la înțeleșul lui, nu va puté rămâne în viitoriu indiferent la ordinele date, și dacă toți factorii subalterni chemați vor conlucra la realizarea bunelor intențiuni și a înțeleptelor sfaturi sémănate pe calea acésta din partea șefului protopresbiteral în via Domnului și în agrul școlii, la bun rezultat vom ajunge.

Insoțitoriu.

Dela Academia Română.

— **Concursuri pentru Premii** —

I. Premiul *Năsturel-Herescu*, de 4.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 unei cărți scrise în limba română, *cu conținut de ori-ce natură*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1900 până la 31 Octomvrie 1901.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, este până la 31 Octomvrie 1901.

II. Premiul Statului *Lazăr*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 unei cărți scrise în limba română, *cu conținut științific*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1899, până la 31 Octomvrie 1901, sau celei mai importante *invențiuni științifice*, făcute de la 1 Noemvrie 1899 până la 31 Octomvrie 1901.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Octomvrie 1901.

III. Premiul *Adamachi* de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 unei cărți scrise în limba română, *cu cuprins moral de ori-ce natură*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1900 până la 31 Octomvrie 1901.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Octomvrie 1901.

IV. Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvóltarea învățământului public, de 1.500 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 celei mai bune cărți *didactice* în limba română dintre cele tipărite de la 1 Noemvrie 1898 până la 31 Octomvrie 1902.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Octomvrie 1902.

V. Premiul Statului *Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 unei cărți scrise în limba română, *cu conținut literar*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1900 până la 31 Octomvrie 1902.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Octomvrie 1902.

VI. Premiul Hagi-Vasile, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1906 unei cărți scrise în limba română și publicate în timpul de la 1 Noemvrie 1899 până la 31 Octomvrie 1905, al cărei cuprins va fi:

Istoria comericiului la Români, sau starea actuală a comericiului în România, sau studii asupra legislațiunii comerciale în Statul român, sau ori-ce alte subiecte privitoare la comericiul român.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Octomvrie 1905.

VII. Premiul Princesa *Alina Știrbei* se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Principiile morale și creștinesci de cari trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor.

Acésta scriere va arăta în mod metodic legile morale cari trebuiesc să conducă pe om în viață și mijlocele ce trebuie întrebuințate de părinți și de crescători, pentru ca germenii cerințelor morale să fie desvóțați și întăriți treptat în inima copiilor și a tinerimii, pentru ca voința acestora să fie îndru-

mată cu constanță spre tot ce este bun și virtuos, precum și spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului; în fine pentru ca copiii și tinerețea să fie de timpuriu astfel conduși, ca germenii celor bune să nu fie slăbiți întrînsii, ear' germenii celor rele să nu fie oploșiți și încurajați.

(Din Actul de donațiune.)

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuelile de tipărirea scrierii (de minimum 30 côle de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

Termenul prezentării manuscriselor la concurs este până la 1 Septembrie 1901.

(Va urma).

„Astra”, despărțământul Mociu.

Convocare.

Despărțământul XV (Mociu) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” își va ține adunarea la 8/21 Iuliu a. c. în comuna Mociu la 2 ore d. a. în școala română gr. or., după următorul

Program:

1. Deschiderea ședinței prin președinte.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul cassariului.
4. Alegerea a două comisii: a) pentru cenzurarea rapoartelor comitetului și cassariului; b) pentru înscrierea de membri noi în casarea taxelor.
5. Disertațiune de Ioan Câmpăan teolog universitar.
6. Raportul comisiunilor esmise.
7. Alegerea comitetului cercual pe un period nou.
8. Stabilirea bugetului pe 1902.
9. Alegerea delegaților pentru adunarea generală.
10. Eventuale propuneri.
11. Încheierea ședinței și verificarea procesului verbal.

La această adunare se invită cu stimă toți membrii despărțământului precum și toți Românii de bine, cari doresc și voesc a sprijini cultura română.

Din ședința comitetului cercual al despărțământului XV (Mociu) al „Asociațiunii” ținută în Mociu la 10/23 Iunie 1901.

Ioan Moldovan
director

Simeon Ciuca
notariu.

NOUTĂȚI

Personal. Exelenția Sa, Inaltpreasfințitul domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Metianu a plecat ieri, Joi, la Budapesta, pentru a lua parte la ședința de azi a casei magnatilor, în care vor fi discutate mai multe proiecte de lege votate din partea dietei.

Stipendii pentru industriași. Dela comisiunea administrativă a comitatului Sibiu se face cunoscut, că pe anul școlar 1901—1902 va distribui trei stipendii de câte 300 corone tinerilor industriași de pe teritoriul comitatului Sibiu, cari au absolvat cu bun succes clasa a III-a a ôre-cărei școle de elevi-meseriași și doresc să se califice mai departe la vr'o școală de specialitate afară de teritoriul acestui comitat. Într-o concurență cu pregătiri egale vor fi preferați aceia cari au absolvat cu bun succes vr'un curs industrial de specialitate din comitatul Sibiuului.

Petițiunile instruate cu atestat de cetățenie în vre-o comună de pe teritoriul comitatului Sibiu, cu testimoniu despre absolvirea școlei de elevi-meseriași și a cursurilor industriale de specialitate, timbrate în regulă, scrise cu mâna proprie, și adresate comisiei administrative a comitatului Sibiu, sunt a se trimite la vice-comitele comitatului Sibiu cel mult până la 15 Iulie st. n. Tot-acolo se dau reflectanților informațiunile de lipsă.

Stipendistii vor avé să dovediască prin aclederea testimoniuului și prin un raport amănunțit făcut de ei înșiși: cum și în ce chip și-au folosit timpul la cursurile respective. Ear' că despre această îndatorire au cunoscință și i-se vor supune punctuos, trebuie să declare în petițiunea prin care cer stipendiul.

Pentru tractul Halmagiului consistoriul plenar din Arad a întărit protopresbiter pe Ioan Groza, fost până acum asesor la consistoriul din Oradea-mare.

Directorul seminariului din Arad, Preacuvioșia Sa archimandritul Augustin Hamzeu — cum raporteză „Bis. și Școala” — și-a cerut trecerea la pensie, care cerere fiind pertractată în consistoriul plenar ținut zilele trecute, Preacuvioșia Sa a fost avisat să-și prezinte titlurile de îndreptățire la pensie.

Parochul Gelmarului. Dl Ioan Popovici, fost profesor la școala civilă de fete a Asociațiunii, ales încă în 9 Decembrie 1900 paroch în Gelmar, tractul Orăștiei, terminând cu anul școlar la școala de fete, și-a ocupat zilele acestea postul de paroch. Dorim dlui Popovici succese strălucite în noua carieră.

Mort într-o elevii sei. Invătătorul Traian Vesa din Vredia în 20 Iunie a murit de mörte repentină în școală, în momentul când voia să începă cu elevii prelegerile; fusese atins de apoplexie.

Masa studenților de la școlile medii române din Brașov, conform dării de sémă publicată de direcțiunea școlilor, cu ziua de 13 Iunie 1901 dispune de 17.449 corone 84 fileri și 1000 Lei. Anume fondul general 14.088 cor. 90 fileri, fundațiunea Ioan și Elena Săbădean 28 cor. 12 fileri + 1000 Lei, fundațiunea Valeriu Bologa 2234 cor. 30 fileri, fundațiunea Haralambie T. Stănescu 1098 cor. 52 fileri. Totalul venitelor anului de gestiune 1900—1901 a fost 6033 cor. 96 fileri, totalul cheltuielilor efective 2973 cor. 24 fileri. În anul școlar expirat au beneficiat de prânz gratuit la masa studenților 28 elevi, anume: de la gimnasiu 1 din cl. VIII, 2 cl. VII, 4 cl. VI, 2 cl. V, 3 cl. IV, 2 cl. III, 1 cl. II; de la școala reală 3 din cl. IV, 1 cl. III, 1 cl. II; de la școala comercială, 2 din cl. III, 3 cl. II, și 3 din cl. I.

La finea „dării de sémă” directorul adresează publicului următorul cuvânt de mulțămintă:

„Ne împlinim cea mai plăcută datorință mulțămind onoratalui nostru public pentru neșfârșita dragoste, cu care a sprijinit instituția noastră umanitară a mesei studenților. Acest grandios sprijin adeobligă școlile noastre pentru eternitate față cu obștea mare românească; a-i servi în etern acestei obște mari a devenit astfel prima datorință de nobleță a școlilor noastre.

În urma acestui raport, — care de altfel s'a născut deodată cu școlile noastre, și care în recentul sprijin mareț al publicului român a primit numai o nouă și grandioasă confirmare, — suntem siguri de protecția munificență și pe mai departe a iubitorilor nostri conțrați români.

Cu cât această protecție munificență ne va fi mai mult păstrată, cu atât dorința noastră cea mai ferbinte: înființarea unui internat mare lângă școlile medii și superioare din Brașov, spre care masa studenților este primul pas, — se va pute realiza mai curând.

Plină de încredere este munca noastră în această direcție și siguri suntem de izbândă, căci obștea românească este cu noi!

In hoc signo vincemus! — Brașov, în 1 Iunie v. 1901. Virgil Onițu, director.

Mörte tragică. Eri, Joi, junele Ioan Tarcea, fiul frunțașului Nicolae D. Tarcea din Mag, slobozindu-se în fântână — afundă de opt metri, — ca să scotă o găleată, s'a surpat pe el totă pētra părășilor fântăni.

„Acuma sapă ômenii mereu și vor sapă mai multe zile până 'l vor scote”, — scrie cu datul de azi parochul de acolo Alexandru Vlad, de la care avem știrea.

Năduf ucigaș. Cu datul de 3 Iulie se telegrafază din New-York, că în curs de 24 ore au murit de năduf 225 ômeni. Asemenea și în celelalte ținuturi sunt grozave călduri. De la 28 Iunie până în 3 Iulie au murit de năduf, în New-York și împrejurimi, 517 ômeni.

Ucigașul frătorului său. În Budapesta băiatul de 13 ani al văduvei lui Augustin Zelt, fost căpitan de navigație pe Dunăre, a aflat alaltăieri într'un serin revolverul tatălui său. Voind să facă haz cu frătorul său de 9 ani a ținut asupra lui cu revolverul. Într'aceea revolverul s'a descărcat în peptul copilășului. La țipetele băieților mama lor a alergat la ei din culină și desperată a luat în brațe pe mititelul împușcat. Acesta a mai avut atăta putere să-și încolăcescă mâinile pe după gâtul mamei sale, apoi ridicându-și ochii spre ea și-a dat sufletul.

Petrecere de vară în Mociu. Cu ocaziunea adunării generale a despărțământului XV (Mociu) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se va avangia în hotelul „Fațanul de aur” din Mociu la 21 Iuliu st. n. o petrecere de vară în favorul edificăriei bisericii române din Mociu și în favorul despărțământului. Prețul de intrare: de persoană 2 cor.; de familie 4 corone. Inceputul la 7 ore sēra. Suprasolviile și ofertele marinimose se primesc cu mulțămintă și se vor cuita pe cale ziaristică.

Surpare de deal. Pe linia ferată Si-getul-Marmației — Körösmező în urma ploilor îndelungate s'a întemplat Marți surpare de deal, pe urma căreia opt ômeni ocupați cu repararea căii ferate au fost ostrucați sub un buștean de stâncă. Când a succed celorlalți să-și scotă, doi erau mörți deja, ear' ceilalți șese erau răniți fôrte grav.

200.000 de grevisti. Douăzeci mii de lucrători ai fabricii de place de ôtel din Pittsburg s'au pus eri în grevă. Dacă până la finea săptămânii nu li se va satisface pretenșiunilor lor, se vor asocia la grevă toți cei 200.000 de lucrători de prin fabricile de place de ôtel din Statele-Unite.

Insolența Sērbilor. Din Timișoara ni-se scriu următoarele: A murit Ion Brestin, rob în prinsōrea centr. Pe 28 I. c. după amiază era hotărâtă înmormântarea. Fiind român gr. or., capelanul rom. estradase țidula pentru ultimele dispoziții. Robii cu paznicii după ei fuseră comandați a săpa mormântul. Ajuși în cimiteriul greco-orient. al cetății, gropari li ôpri dela acest act creștinesc, căci zise el, — fără avis dela comuna sērbescă nu pōte îngădui loc unui Român mort! Procurorul se simți silit la o înțelegere cu comuna bisericească; dar' și dînsul primi răspuns negativ. S'a adresat deci la căpitanatul orăș. spre a mijloci loc de odihnă bietului creștin. . . . Lată în 2 ani al patrulea cas, unde Sērbii pravoslavnici nu au dat pământ Românului mort! („Drapelul”).

Știri mērunte. Dieta engleză, cu 279 voturi contra 122, a votat o lege de cuprinsul, că cusciria într-o șot și frăținii soției sau fōte îngădui loc de căsătorie. — O cadină a sultanului a născut zilele trecute doi gemeni: un fecioraș și o fetiță. — Ludovic Leys, fostul instructor al M. Sale Francisc Iosif I. în arta călăritului, a răposat Luni în Viena, în etate de 87 ani. — În numeroase ținuturi americane căldurile caniculare sunt de nesuferit; în New-York termometrul arăta Luni 98 grade Fahrenheit (36.6 Celsius). — Hvilavka, președintele Academiei din Praga, a dat 200.000 de corone, din cari să se înființeze o fundațiune pentru ajutorarea studenților universitari. — Guvernul grecesc plănuiesc înființarea unei bănce agricole în Tessalia. — În Folt (lângă Orăștie) un foc escat din jocul cu chibrite al unor copii a mistuit 35 case cu tōte clădirile economice, cum și cu mulțime de vite și bucate. Eri a fost în Zenta viscol uriaș; fulgerul a lovit de două-ori și a aprins mai multe case. Un fecioraș de 17 ani a fost ucis de fulger.

Raport general

despre activitatea societății de lectură „Andrei Șaguna” pro anul societarii 1900/1.

Onorată Societate! Sfērșitul anului societarii ne bate cu tărie la pōrtă. Pretinde ca să-i dăm intrare. Și noi conform §-lui 55 din „statute” trebuie să-l ascultăm. A sosit vremea, ca pentru anul societarii present să ne încheiem activitatea. Mai înainte însă de-a face acest pas să zăbovim un moment. Plugarul, după ce o zi întrégă a arat, sēra mai aruncă încă o privire peste câmp, ca să-și vadă munca, isprava, sporiul făcut preste zi. Astfel cade-ni-se și nouă, ca mai înainte de-a ne lua unul dela altul cuvântul de „adio”, să aruncăm o privire, fie chiar și fugitivă, asupra activității noastre comune din decursul acestui an societarii.

Vē rugăm deci dar' să vē înmăginiți trecutul și să ne ascultați următorul:

Raport general.

I.

A. Activitatea societății.

1. În general.

Societatea și-a început activitatea în 21 Septembrie st. n. 1900. Atunci s'a ținut sub conducerea P. O. Domn director seminarial Dr. Eusebiu R. Roșca prima ședință, constituantă, în carea cu unanimitate de voturi s'a declarat ales președinte al societății Dr. Petru Șpan prof. sem.

În comitet s'au ales conform statutelor celor nouă, numai în anul acesta întrate în vîgore, următorii:

a) *Oficiantii*: 1. Seb. Stanca cleric a. III. vice-președ. soc. 2. Alex. Popa cleric a. I. notariu al soc. 3. Il. Gonția cleric a. III. secret. archiv. 4. G. Tulbure cleric a. II. bibliotecariu. 5. I. Pascu ped. a. I. v. bibliotecariu. 6. G. Lărgăan cleric a. II. casariu. 7. D. Purece cleric a. I. controlor. 8. I. Oțoiu

cleric a. III. redactor. 9. D. Marcu ped. a. III. econom.

b) *Membri în comisiunea literară*. 1. Aron Mețian și 2. Ioan Silaghi c. III. cler. 3. Aurel Nistor și 4. Ioan Romosan c. II. cler. 5. Nicolau Șoneriu și 6. Vasiliu Șpan c. I. cler. 7. Vasiliu Micuda și 8. Axente Moșoiu c. III. ped. 9. Vasiliu Crangă c. II. ped.

Societatea astfel constituită a ținut în decursul acestui an cu totul 15 ședințe, dintre cari una de constituire, 12 ordinare și 2 extraordinare. Dintre acestea 14 s'au ținut sub presiul ordinariu al prof. sem. Dr. Petru Șpan, ear' 1 sub conducerea vice-președintelui Seb. Stanca cl. III.

Afară de aceste ședințe, cari după natura lucrurilor și după împrejurări au fost ocupate parte cu afaceri literare, parte cu afaceri administrative, s'a ținut în sēra de 29 Novembre v. (v. §. 41 din statute) întru amintirea memoriei neuitatului arhiepiscop, fericitul în Domnul arhiepiscop și metropolit „Andrei baron de Șaguna”, patronul societății, o ședință publică, festivă. Programul acestei ședințe publice a fost — întru cât numai s'a putut — destul de variat. S'a rostit un cuvânt festiv, s'a cetit o disertațiune, s'a declamat o poezie seriōsă și una comică, ear' corul și orchestra societății au delectat publicul cu piese alese. Public numeros a participat la această manifestare a societății noastre, într-o dîntăiu actualul patron al societății Escelența Sa Inalt Preasfințitul Domn arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu. Publicul participant s'a depărtat dela ședință destul de mulțămint — dovadă rapoartele diferitelor foi periodice.

S'au adus mai multe concluse parte de natură literară, parte de natură administrativă. Cele mai însemnate ating numărul de 8, dintre cari 5 s'au executat, ear' 3 s'au transpus comitetului spre executare.

Numărul membrilor e 272 și adecă 20 fondatori, 10 onorari și 242 ordinari.

(Va urma).

Cărți și reviste.

Au apărut:

Cultura cănepei și a inului, de V. S. Moga, profesor în Bucuresci la seminariul central și la școala normală pentru învățătura poporului român. A XXI-a cărticea din „Biblioteca populară a administrațiunii domeniului de coronă”. Bucuresci, tipografia Gutenberg a lui Iosif Göbl.

„Noua revistă română pentru politică, literatură, știință și artă”, Nr. 36 pe luna Iunie, avēnd următorul sumariu: Patriotismul, de C. Rădulescu-Motru; Monumentele cele mai vechi de limbă românească, de I. Aureliu Candrea; Psihologia socială (legile psaho-sociale ale imitației), de N. Vasschide; Curentul eminescian, de G. Ibrăileanu; Privire fugitivă asupra metodei științelor naturale în Germania, de Dr. N. Leon; și poezii de Rosetti, Bășărăbeanu, Vereea, Petrovici, Girbovan, Nuțescu, Cernat, Șarry, Mihaiu, Stănescu, etc.

Red. și administrația: Bucuresci, Pasa-giul român Nr. 20. Abonamentul 24 lei pe an.

FELIURIMI

Prepețița ca pustiitoare a lăcustelor.

O deputațiune a reuniunii vânătorilor din Francia zilele trecute s'a prezentat la președintele republicii și l'a rugat să interzică pentru totdeauna prinderea prepețițelor. Acesta deosebi din motivul, că prepețița e cea mai neobosită pustiitoare a lăcustelor.

Forța vitală a balenei. Corabia vânătoare de balene, „Beluga” din New-York săptămânile trecute a prins în marea Behring o balenă uriașă, în carnea căreia s'a aflat o arpună (unghiță de prins pesci mari). La vânători de balene fiind regulă generală, că pe fie-care arpună e gravat numele corăbiei căreia aparține, s'a aflat și pe arpună din balena prinsă gravat numele „Montezuma”. De fapt „Montezuma” fusese corabie de vânători de balene, dar' în 1850 a fost demontată. Astfel balena prinsă săptămânile trecute a purtat cel puțin 50 de ani în sine unghița uriașă, fără ca aceea să-i curmeze viața.

Nr. 34—1901 Of. ppresbit. [96] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Poiana-Blenchi* prin acesta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariție în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fassionate la cōla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat, despre cari concurenții se pot informa dela comitetul parochial și dela subseminatul oficiu protopresbiteral.

Concurenții au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vîgore la subseminatul Oficiu protopresbiteral în termenul deschis și a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sîrbătoare la biserică spre a cînta resp. a celebra și cuvînta.

Deeș, 23 Maiu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Deeș în conțelegere cu comitetul parochial.

Teodor Hermann
protopresbiter

Nr. 471—901

[95] 1—3

Concurs

Pentru întregirea mai jos însemnatelor posturi învățătoresci dela școlile române gr.-or. din tractul Orăștiei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. *Beriu*, cu salariu anual de 600 cor., solviți din caselle bisericilor Beriu și Sereca în proporție de 420 și 180 cor., cuartir în edificiul școlii și lemnele necesare pentru școlă și învățătoriu, cari se vor da din partea ambelor comune.

2. *Bozeș*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartitiune și eventual ajutor de stat, cuartir și lemne de încălțit.

3. *Dăncul-mare*, cu salariu anual de 600 cor. solviți din repartitiune, cuartir și lemne.

4. *Ludești*, cu salariu de 600 cor., solviți în rate trilonare decursive, cuartir liber în edificiul școlii și grădină de 500 □ stângini, lemne pentru școlă și învățătoriu.

5. *Mermezău-Văleni*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartitiune, cuartir și lemnele de lipsă.

6. *Renghet*, cu salariu de 600 cor., solviți din cassa bisericeii, 4 stângini de lemne și cuartir liber în edificiul școlii.

7. *Romoșel*, cu salariu de 600 cor., solviți din cassa bisericeii, 4 stângini de lemne și cuartir liber în edificiul școlii.

8. *Simeria* (Piski), cu salariu anual de 600 cor., cuartir liber în edificiul școlii și lemnele necesare.

9. *Tămașasa*, cu salariu de 600 cor. din repartitiune și eventual ajutor de stat în sumă de 100 cor., cuartir și lemne.

Cei cari vor fi aleși sau instituiți, sunt datori a cînta Dumineca și la sîrbători în strană și cu copii la liturgie.

Concurenții au să-și așternă cererile instruite conform normelor din vîgore în termenul indicat subseminatului oficiu protopresbiteral și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sîrbătoare în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cîntări și tipic.

Orăștie, 8 Iunie 1901 v.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or. al Orăștiei în conțelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Domșa
protopresbiter

Nr. 95/1901.

[106] 2—3

Publicare de licitațiune.

Edificarea a două sale de învățămînt pentru școlă populară gr.-or. din comuna Brad se dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende, ce se va ține în 1/14 Iunie c. la 11 ore a. m. în localul școlii.

Prețul strigării este de cor. 8103.10.

Licitanții au să depună vadiu de 10%.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parochial.

Brad, la 15/27 Iunie, 1901.

Președintele comitet. parochial.

Nr. 108/1901.

[88] 2—3

Publicare de licitațiune.

Pe basa planului și preliminarului de clădire aprobate de Venerabilul Consistoriu archidiececan sub Nrii 2838 și 4420 Șc. a. c. comuna bisericăscă **Sibiiu, suburbiul inferior**, dă în întreprindere **edificarea școlii sale** pe cale de licitațiune publică minuendă, ce se va ține în 1/14 Iuliu 1901 în școlă gr. or. din strada lungă (Langgasse) Nr. 17 la 11 ore a. m.

Prețul strigării este 8106 cor. 18 fil. în care sumă nu este socotit materialul folosibil (cărămida și țigla bună) din școlă cea veche.

Licitanții au a depune un vadiu de 10%.

Planul și preliminarul de spese, precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parochial gr. or. din Sibiiu suburbiul inferior la amăzi și după 6 ore sêra.

Sibiiu, suburbiul inferior, 12/25 Iunie, 1901.

Pentru comitetul parochial:

Iosif Joandrea
președinte.

Const. Dimian
paroch și not. com.

Nr. 671.

Văduț.

I. Papiu
ppresb.

Nr. 325

[94] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. *Lancrăm*, doue posturi eventual trei, fie-care cu salariu de 600 cor., cuartir și grădină.

2. *Pianul de jos*, trei posturi, fie-care de câte 600 corone, grădină și 20 cor. relut de cuartir. Postul al treilea este de nou sistematisat cu salariu de 100 cor. din cassa bisericeii, ear' 500 cor. întregire dela stat.

3. *Pianul de sus*, pentru clasa a II a cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

4. *Daia română*, doue posturi cu salariu de câte 600 cor. și adevă: câte 200 cor. din repartitiune, ear' câte 400 cor. întregire dela stat; cuartir și grădină.

Cei ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sîrbătoare în comunele respective spre a-și arăta dexteritatea în cîntări și tipic, pentru că cei ce vor fi aleși sunt datori a cînta Dumineca și în sîrbători atît la strană cît și cu copii la liturgie.

Concurenții au să-și așternă cererile instruite conform normelor din vîgore în termenul indicat subseminatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 12 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Sergiu Medean
protopresbiter

Nr. 346/901.

[102] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci în comunele jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. *Sânt-Andreeș*, un post de învățătoriu cu salariu de 600 cor. și lemne, din cari are să se încălțescă și școlă, plus stolă unde va fi poftit, salariul din repartitiune, dar' se capătă regulat. Cuartir și grădină.

2. *Uroiș*, un post de învățătoriu cu salariu de 600 cor., din care o mare parte se capătă dela guvern, cel din repartitiune e sigur și se capătă regulat, apoi lemne din cari se încălțescă și școlă.

3. *Banpatoc*, un post învățătoresc, cu salariu de 600 cor., care se capătă regulat, cuartir liber în noul edificiu școlar, grădină și lemne de foc, din care are să se încălțescă și școlă.

4. *Săcărâmb*, un post învățătoresc cu salariu de 720 cor. cuartir liber, lemne de foc, din cari are să se încălțescă și școlă, stola dela funcții unde va fi poftit. Salariul se capătă regulat lunar din cassa bisericeii.

5. *Tîmpa*, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir liber în edificiul școlar, grădină mare, stolă, unde va fi poftit dela funcțiuni. Salariul e din repartitiune, dar' după convertirea unei acții de stat se va solvi din lada bisericeii.

6. *Suligete*, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor., lemne și stolă de unde va fi poftit la funcții.

7. *Fizeș-Bărbura*, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor. lemne și stolă dela funcții unde va fi poftit. Salariul se capătă regulat deși e din repartitiune, pe baza unui preliminar aprobat.

8. *Certeșul superior*, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul școlii, grădină, lemne, din cari are să se încălțescă și școlă.

9. *Dialul mare-Griclaci*, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor. și alte eventuale accidentii.

10. *Lesnic-Dumbrăvița*, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir și grădină, lemne de foc, din cari are să se încălțescă și școlă plus alte accidentii eventuale.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi au a-și înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor în vîgore subseminatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat. Apoi sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sîrbătoare în comunele respective la sînta biserică spre a-și arăta dexteritatea în cîntări și tipic.

Se recere dela concurenți să țină strană resp. vor fi îndatorați a cînta în strană la toate ocașiunile serviciilor divine și preste tot vor fi preferiți aceia, cari vor ști conduce corul și în urma hărniciei lor, nu este eschis, că vor fi remunerați preste salariul indicat.

Încât pentru salariul din repartitiune, acela se va da regulat, fiind repartitiia în toate comunele aprobată de Preaven. Consistoriu.

Deva, 15 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Devei.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 63/1901

[101] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățătoriu vacant de clasa a II dela școlă confes. gr.-or. din *Mohu*, protopresbiteratul Sibiiului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 600 corone solviți din cassa bisericeii în rate lunare anticipative.

2. Relut de cuartir 40 cor. și 2 stângini de lemne.

3. Folosința jumătate din grădina școlară. Dela concurenți se cere a se prezenta în comună în vre-o Duminecă sau sîrbătoare înainte de alegere spre a-și arăta dexteritatea în cîntări și tipic, avînd ca învățătoriu confesional a țină strana în biserică și a instrui pe elevii școlari în cîntări.

Concurenții au a-și așterne petițiunile lor instruite în sensul legilor din vîgore la prea onoratul oficiu protopresbiteral gr.-or. în Sibiiu în termenul deschis.

Mohu, în 18 Iunie 1901.

Oficiul parochial:

Ioan Slăvescu
paroch și președinte.

Nr. 687.

Cu știrea și consensul subseminatului.
Sibiiu, 18 Iunie, 1901.

I. Papiu
protopresbiter.

Nr. 292/1901

[98] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna *Nadeș* română, protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs în foia „Telegraful Român” cu termen de 30 zile dela prima publicare în foia numită.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fassionate în tabela B. privitoare la stabilirea congruei.

Suplicile concursuali, compuse după legile în vîgore, sunt a se adresa subseminatului p. u. Reghinul sășesc.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Reghinului.

Reghin, 15 Iunie 1901.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Galaction Șagun
protopresbiter.

Nr. 311/901 F. G.

[97] 3—3

CONCURS

Spre scopul conferirii de ștendii din „*Fundațiunea lui Gozdu*” pe anul școlar 1901/2 pentru școlile medii, facultăți, universități și școlile de cadeți militare la armata comună și honvezi, — se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notariu public:

a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericeii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaților, provăcut cu clausula parochului competent, că și de present aparține la biserică greco-orientală română;

b) că ștudiază cu succes bun la vre un institut public din patrie, spre care scop au să subșternă ștudenții dela clasele medii atestatului despre anul școlar 1900/1, ear' cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru crescerea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente.

Atestatul să cuprindă date positive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, ear' dacă nu ar fi *acolo preot ori ar fi înrudit* cu concurentul trebuie să fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa întru timp și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fie-care concurent are să arate, în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voesc a continua studiile, precum și aceea dacă are și alt ștendiu.

4. Cei-ce voesc să ștudieze în străinătate, au să arate necesitatea de a face studii în străinătate, că în cazul dacă li-se va vota ștendiu, să se pōtă îndată exopera concesiunea ministerială prescristă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobîndirea de ștendii spre absolvarea școlilor militare de cadeți, se observă, că ștendiile acestea pe lângă documentarea condițiunilor staverite în acest concurs (p. 1 a) c), 2, 3, 6, 8 și 9) numai atunci se vor estrada comandai școlilor militare, dacă concurentul va documenta că este primit de elev regulat la respectiva școlă de cadeți.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei Gozdu (Budapest VII Holló utca 8. sz.) până la 5 August st. n. a. c.

Totodată se provocă toți ștendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroselor și câștigarea gradului de doctor, ca până la termenul susindicat, și pe lângă observarea punctului 3 din acest concurs, să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1900/1 căci altcum li-se va sista ștendiu, respective nu vor căpeta ajutoarii.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruate cu documentele susamintite, sau sosite după termenul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul expedării regulate, fie-care concurent să indice în petițiune locul și posta ultimă, unde este a i-se trimite resoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunei lui Gozdu, ținută în 1 Iunie 1901.

Comitetul.

Un tîner român cu cel puțin două clase reale sau gimnasiale se aplică imediat ca

practicant

în **Librăria Tipografiei archidiececane** pe lângă condițiuni favorabile. Prospepte frumoșe pentru viitor.

A se adresa cătră

Librăria Tipografiei archidiececane
Sibiiu (Nagyszeben).